

**CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN**

NATIONALE ARBEIDSRAAD

CRB 2004-1010 DEF
CCR 10

ADVIES Nr. 1.492

Gemeenschappelijke Raadszitting van maandag 11 oktober 2004

**OMZETTING VAN RICHTLIJN 2001/86/EG VAN DE RAAD VAN 8 OKTOBER 2001
TOT AANVULLING VAN HET STATUUT VAN DE EUROPESE VENNOOT-
SCHAP MET BETREKKING TOT DE ROL VAN DE WERKNEMERS**

2.027-3

ADVIES

Onderwerp : Omzetting van richtlijn 2001/86/EG van de Raad van 8 oktober 2001 tot aanvulling van het statuut van de Europese vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers

De dagelijkse besturen van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven hebben beslist een onderzoek te wijden aan de omzetting van richtlijn 2001/86/EG van de Raad van 8 oktober 2001 tot aanvulling van het statuut van de Europese vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers.

De bespreking van dat vraagstuk werd toevertrouwd aan de daartoe opgerichte gemengde commissie - Europese vennootschap.

Op verslag van die commissie hebben de in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigde werkgevers- en werknemersorganisaties op 6 oktober 2004 een collectieve arbeidsovereenkomst gesloten betreffende de rol van de werknemers in de Europese vennootschap.

Daarnaast heeft de Nationale Arbeidsraad eveneens op 6 oktober 2004 een collectieve arbeidsovereenkomst nr. 62 ter gesloten tot regeling van de samenhang tussen de voornoemde collectieve arbeidsovereenkomst en de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 62 van 6 februari 1996 betreffende de instelling van een Europese ondernemingsraad of van een procedure in ondernemingen of concerns met een communautaire dimensie ter informatie en raadpleging van de werknemers, gewijzigd door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 62 bis van 6 oktober 1998.

Nog op verslag van die commissie hebben de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven op 11 oktober 2004 het volgende advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD EN DE CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

I. INLEIDING

De Raden hebben een onderzoek gewijd aan de richtlijn van de Raad van 8 oktober 2001 tot aanvulling van het statuut van de Europese vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers.

Zij constateren dat verordening (EG) nr. 2157/2001 van de Europese Raad het statuut van de Europese vennootschap (SE) bepaalt.

Die verordening stelt een uniform juridisch kader vast waarbinnen ondernemingen uit verschillende lidstaten van de Europese Unie hun werkzaamheden op het niveau van de Unie kunnen uittekenen en reorganiseren.

De richtlijn vormt een onlosmakelijke aanvulling op de verordening en de bepalingen ervan moeten gelijktijdig daarmee worden toegepast.

De richtlijn moet er immers voor zorgen dat de oprichting van een Europese vennootschap niet gepaard gaat met intrekking of inperking van bestaande praktijken inzake de rol van de werknemers in de vennootschappen die aan de oprichting van een Europese vennootschap deelnemen.

De richtlijn erkent de belangrijke rol die de sociale partners dien-aangaande kunnen spelen daar in artikel 14 ervan wordt bepaald dat de lidstaten de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vaststellen om aan de richtlijn te voldoen of er zorg voor dragen dat de sociale partners via overeenkomsten de nodige bepalingen in werking doen treden.

De in de Nationale Arbeidsraad vertegenwoordigde werkgevers- en werknemersorganisaties hebben bijgevolg besloten een collectieve arbeidsovereenkomst te sluiten om de richtlijn in Belgisch recht om te zetten voor de aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de sociale partners vallen. Die overeenkomst wordt aangevuld met een collectieve arbeidsovereenkomst nr. 62 ter tot regeling van de samenhang ervan met de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 62 van 6 februari 1996¹.

In eerste instantie wordt in dit advies toelichting gegeven bij de essentiële elementen van de in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst tot omzetting van de richtlijn van 8 oktober 2001 tot aanvulling van het statuut van de Europese vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers.

Vervolgens worden een aantal voorstellen geformuleerd betreffende de artikelen van de richtlijn die niet bij collectieve arbeidsovereenkomst in Belgisch recht kunnen worden omgezet.

Het betreft meer bepaald de toepassing van de richtlijn op de openbare sector, de toepasbare wetgeving (wetsconflicten), geheime en vertrouwelijke informatie, de bescherming van de werknemersvertegenwoordigers, maatregelen tegen misbruik van procedures en de naleving van de verplichtingen die uit de richtlijn voortvloeien.

¹ Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 62 van 6 februari 1996 betreffende de instelling van een Europese ondernemingsraad of van een procedure in ondernemingen of concerns met een communautaire dimensie ter informatie en raadpleging van de werknemers, gewijzigd door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 62 bis van 6 oktober 1998.

II. DE COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST

A. Algemene toelichting

1. Onderwerp en toepassingsgebied

De in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst stelt regelingen vast met betrekking tot de rol van de werknemers van de Europese vennootschappen. Deze rol betreft de informatie, raadpleging en medezeggenschap als bedoeld in artikel 3, § 7 van de collectieve arbeidsovereenkomst.

De rol wordt gewaarborgd hetzij door de instelling en de werking van een orgaan dat de werknemers vertegenwoordigt, hetzij door de vaststelling van een of meer informatie- en raadplegingsprocedures.

De concrete regelingen inzake de rol van de werknemers zouden bij voorrang moeten worden bepaald door een akkoord gesloten tussen de vertegenwoordigers van de bevoegde organen van de vennootschappen die deelnemen aan de Europese vennootschap en de leden-werknemers van de bijzondere onderhandelingsgroep, die de werknemers van die deelnemende vennootschappen en de werknemers van de betrokken dochterondernemingen en vestigingen (gedefinieerd in artikel 3, § 4 van de overeenkomst) vertegenwoordigt, of bij ontstentenis van een dergelijk akkoord, door toepassing van een geheel van referentievoorschriften.

Die doelstelling is in de eerste plaats gebaseerd op het verstrekken van voorafgaande informatie (artikel 5 van de overeenkomst) en ligt in de tweede plaats in de sfeer van een geest van samenwerking. In dit verband moet de aandacht worden gevestigd op de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst, waaruit duidelijk blijkt dat die geest van samenwerking in acht moet worden genomen zowel tijdens de voorafgaande onderhandelingen als in het kader van de werking van het vertegenwoordigingsorgaan of de procedure ter informatie en raadpleging van de werknemers (artikelen 7 en 51 van de overeenkomst).

2. Aard van de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst

In de collectieve arbeidsovereenkomst zijn hoofdzakelijk twee soorten bepalingen opgenomen :

- de belangrijkste bepalingen (met een grensoverschrijdende dimensie), die van toepassing zijn op alle in België ingeschreven Europese vennootschappen en die een indirecte weerslag hebben op het geheel van de Europese vennootschap, haar dochterondernemingen en vestigingen, zelfs wanneer ze in andere lidstaten gevestigd zijn;
- de bijkomende bepalingen (met een louter nationale dimensie), die alleen van toepassing zijn op de in België ingeschreven Europese vennootschappen en op hun eveneens in België gelegen dochterondernemingen en vestigingen.

Die bijkomende bepalingen hebben betrekking op :

- * de wijze van berekening van het aantal in België tewerkgestelde werknemers om de mandaten in de bijzondere onderhandelingsgroep te kunnen toewijzen (artikel 4);
- * de wijze van aanwijzing van de in België tewerkgestelde leden van de bijzondere onderhandelingsgroep (artikelen 9 en 10);
- * in het kader van de referentievoorschriften, de wijze van aanwijzing van de in België tewerkgestelde leden van het vertegenwoordigingsorgaan (artikel 28);
- * in het kader van de referentievoorschriften inzake medezeggenschap, behalve het geval van een Europese vennootschap opgericht door omzetting, de wijze van aanwijzing van de in België tewerkgestelde leden van het toezichthoudend of het bestuursorgaan (artikel 48);
- * de middelen die moeten worden verschaft aan de in België tewerkgestelde leden van het vertegenwoordigingsorgaan en werknemersvertegenwoordigers van de dochterondernemingen en vestigingen van de Europese vennootschap (artikel 52);
- * het statuut van de in België tewerkgestelde leden van de bijzondere onderhandelingsgroep, leden van het vertegenwoordigingsorgaan, werknemersvertegenwoordigers die hun taken verrichten in het kader van een informatie- en raadplegingsprocedure en werknemersvertegenwoordigers die zitting hebben in het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese vennootschap (artikel 53).

3. Inhoud van de collectieve arbeidsovereenkomst

De in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst betreffende de rol van de werknemers in de Europese vennootschap is in grote lijnen als volgt opgevat :

- Onderwerp en toepassingsgebied : zie hierboven punt 1 : onderwerp en toepassingsgebied.

- Definities : in dit hoofdstuk worden een aantal essentiële begrippen nader omschreven : Europese vennootschap, deelnemende vennootschappen, dochterondernemingen, betrokken dochteronderneming of vestiging, vertegenwoordigingsorgaan, bijzondere onderhandelingsgroep, rol van de werknemers (name-lijk informatie, raadpleging en medezeggenschap), werknemers en lidstaten.

- Vaststelling van het aantal werknemers : in dit hoofdstuk wordt bepaald hoe het aantal in België tewerkgestelde werknemers berekend moet worden, o.a. om de mandaten in de bijzondere onderhandelingsgroep toe te kennen.

- Voorafgaande procedure en bijzondere onderhandelingsgroep: in dit hoofdstuk wordt in eerste instantie bepaald wie verantwoordelijk is voor de tenuitvoerlegging van de procedure en het verstrekken van voorafgaande informatie (name-lijk de leidinggevende of de bestuursorganen van de vennootschappen die deelnemen aan de oprichting van de Europese vennootschap). Vervolgens wordt in dit hoofdstuk onder andere ingegaan op de oprichting, de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van de bijzondere onderhandelingsgroep, die tot taak heeft samen met de bevoegde organen van de deelnemende vennootschappen in een overeenkomst regelingen met betrekking tot de rol van de werknemers in de Europese vennootschap vast te stellen. Ten slotte wordt de duur van de onderhandelingen bepaald.

- Een hoofdstuk is gewijd aan de inhoud van de overeenkomst en de vorm ervan. Die overeenkomst heeft betrekking hetzij op de instelling en de werking in België van een orgaan dat de werknemers vertegenwoordigt, hetzij op de instelling van een of meer informatie- en raadplegingsprocedures.

- Referentievoorschriften : voorzover is voldaan aan de voorwaarden voor toepassing van de referentievoorschriften - onder andere indien de partijen dit overeenkomen - worden in dit hoofdstuk de regels vastgesteld betreffende de oprichting, de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van het vertegenwoordigingsorgaan alsook de voorwaarden voor de verkiezing uit zijn midden van een beperkt comité. Dit hoofdstuk bepaalt eveneens de regels die van toepassing zijn op de medezeggenschap.

- Diverse bepalingen : de bepalingen van dit hoofdstuk betreffen de werking van het vertegenwoordigingsorgaan en de procedure tot informatie en raadpleging van de werknemers, de middelen die moeten worden verschaft aan de (in België tewerkgestelde) leden van het vertegenwoordigingsorgaan en werknemersvertegenwoordigers van de dochterondernemingen en vestigingen van de Europese vennootschap om de werknemersvertegenwoordigers in België in kennis te stellen van de resultaten en de inhoud van de informatie- en raadplegingsprocedure, het statuut van de leden van de bijzondere onderhandelingsgroep, van de leden van het vertegenwoordigingsorgaan, van de werknemersvertegenwoordigers die hun taken verrichten in het kader van de informatie- en raadplegingsprocedure en van de werknemersvertegenwoordigers die zitting hebben in het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese vennootschap en ten slotte het samenwerkingsprotocol dat moet worden gesloten tussen het in België gelegen bevoegde orgaan van de Europese vennootschap en respectievelijk het vertegenwoordigingsorgaan en het beperkte comité.

B. Toelichting bij een aantal bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst

In dit deel van het advies wordt toelichting gegeven bij een aantal artikelen van de collectieve arbeidsovereenkomst, om bepaalde punten te verduidelijken of de motivering ervan aan te geven.

Artikel 4

In artikel 4 wordt bepaald hoe het aantal in België tewerkgestelde werknemers moet worden berekend.

Bij de vaststelling van het aantal werknemers wordt uitgegaan van het gemiddelde aantal werknemers tewerkgesteld in de in België gelegen deelnemende vennootschappen en hun dochterondernemingen of vestigingen, met inbegrip van de deeltijdse werknemers, gedurende de twee jaar voorafgaand aan de dag waarop de onderhandelingen worden aangevat. Het gemiddelde aantal in België tewerkgestelde werknemers wordt berekend overeenkomstig de regelgeving betreffende de sociale verkiezingen, vastgesteld ter uitvoering van artikel 14, § 1, eerste alinea van de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven.

Opgemerkt dient te worden dat, behalve wat betreft de referentieperiode, die twee jaar moet bedragen, voor de vaststelling van het aantal werknemers verwezen moet worden naar de berekeningswijze die voor de sociale verkiezingen is bepaald, met uitzondering evenwel van de wegingsregels.

Artikel 9

Artikel 9 bepaalt de procedure voor de aanwijzing van de in België tewerkgestelde leden-werknemers van de bijzondere onderhandelingsgroep. Deze aanwijzing gebeurt in principe via een getrapte procedure, namelijk door de personeelsafgevaardigden die zitting hebben in de ondernemingsraad of in de comités voor preventie en bescherming op het werk of door het paritair comité of de werknemers zelf.

Wat de samenstelling van de bijzondere onderhandelingsgroep betreft, moet worden opgemerkt dat zich onder de leden-werknemers een vertegenwoordiger van de representatieve werknemersorganisaties kan bevinden, die al dan niet een werknemer is van een deelnemende vennootschap of een betrokken dochteronderneming of vestiging. Daarmee wordt gevolg gegeven aan artikel 3, lid 2. b), tweede alinea van de richtlijn van 8 oktober 2001 tot aanvulling van het statuut van de Europese vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers, waarin staat dat de lidstaten kunnen bepalen dat zich onder die leden vakbondsvertegenwoordigers kunnen bevinden, die al dan niet werknemers van een deelnemende vennootschap of een betrokken dochteronderneming of vestiging zijn.

Voor de implementatie van artikel 9 wordt aanbevolen een formule te hanteren die het mogelijk maakt rekening te houden met een weging op grond van het tewerkstellingsvolume in de deelnemende vennootschappen, betrokken dochterondernemingen of vestigingen.

Artikel 53

Artikel 53 bepaalt dat de in België tewerkgestelde leden van de bijzondere onderhandelingsgroep, leden van het vertegenwoordigingsorgaan, werknemersvertegenwoordigers die hun taak verrichten in het kader van de informatie- en raadplegingsprocedure en werknemersvertegenwoordigers die zitting hebben in het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese vennootschap, bij het verrichten van hun taak dezelfde rechten en bescherming genieten als de leden die de werknemers in de ondernemingsraad vertegenwoordigen, in het bijzonder wat betreft de deelneming aan de vergaderingen en eventuele voorbereidende vergaderingen en de betaling van hun loon voor de duur dat zij afwezig moeten zijn om hun taak te verrichten.

Opgemerkt dient te worden, dat met "leden" zowel de gewone leden als hun vervangers worden bedoeld.

III. VOORSTELLEN BETREFFENDE DE AANGELEGENHEDEN DIE BIJ WET MOETEN WORDEN GEREGELD

De Raden constateren dat sommige punten van de richtlijn van 8 oktober 2001 tot aanvulling van het statuut van de Europese vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers, niet bij collectieve arbeidsovereenkomst kunnen worden geregeld.

Zij herinneren eraan dat zij op 6 februari 1996 advies nr. 1.141 hebben uitgebracht, met het oog op de omzetting van richtlijn 94/45/EG van de Raad van 22 september 1994 inzake de instelling van een Europese ondernemingsraad of van een procedure in ondernemingen of concerns met een communautaire dimensie ter informatie en raadpleging van de werknemers, waarover de Nationale Arbeidsraad eveneens op 6 februari 1996 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 62 heeft gesloten.

In dat advies deden zij onder andere voorstellen om ervoor te zorgen dat de punten van de richtlijn 94/45/EG die niet bij collectieve arbeidsovereenkomst geregeld kunnen worden, in Belgisch recht worden omgezet.

In het verlengde van dat advies werden twee wetten aangenomen : een wet van 23 april 1998 houdende diverse bepalingen met betrekking tot de instelling van een Europese ondernemingsraad of van een procedure in ondernemingen met een communautaire dimensie of in concerns met een communautaire dimensie ter informatie en raadpleging van de werknemers en een wet van 23 april 1998 houdende begeleidende maatregelen met betrekking tot hetzelfde onderwerp, alsook hun uitvoeringsmaatregelen.

De eerste wet regelt de geschillen inzake vertrouwelijke informatie; de tweede wet behandelt de vraagstukken inzake het toepasselijke recht, de vertrouwelijke informatie (bekendmaking), de bescherming van de werknemersvertegenwoordigers alsook het toezicht en de sancties.

De Raden wijzen erop dat over het geheel genomen dezelfde aan-
gelegenheden terug te vinden zijn in de richtlijn tot aanvulling van het statuut van de Eu-
ropese vennootschap en dat ze dus ook door wettelijke maatregelen moeten worden
omgezet. In de hieronder geformuleerde voorstellen hebben de Raden dan ook rekening
gehouden met wat hierboven is uiteengezet.

Bovendien merken zij op dat er met betrekking tot de definities van
de gebruikte begrippen voor de toepassing van de aan te nemen wetgevingen een strik-
te overeenstemming moet zijn met de definities van de in de Nationale Arbeidsraad ge-
sloten collectieve arbeidsovereenkomst.

A. Toepassing van de richtlijn op de openbare sector

Opgemerkt dient te worden, dat de richtlijn niet enkel geldt voor de
ondernemingen van de particuliere sector maar ook voor de ondernemingen van de
openbare sector.

De in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsover-
eenkomst kan evenwel geen oplossing bieden voor de omzetting van de richtlijn ten
aanzien van de ondernemingen van de openbare sector. Het personeel van deze
sector is immers niet onderworpen aan de wet van 5 december 1968, op grond
waarvan de overeenkomst is gesloten.

De mogelijkheid om collectieve arbeidsovereenkomsten te sluiten
in de zin van de wet van 5 december 1968 is beperkt tot de particuliere sector.

Aangezien voor de overheidsbedrijven een analoge regeling moet
worden uitgewerkt als die welke in de collectieve arbeidsovereenkomst van de Nati-
onale Arbeidsraad is vastgesteld, wordt voorgesteld dat de regering de nodige maat-
regelen daartoe zou nemen.

B. Probleem van het toepasbare recht

De omzetting in nationaal recht van tal van bepalingen van de
richtlijn van 8 oktober 2001 tot aanvulling van het statuut van de Europese vennoot-
schap met betrekking tot de rol van de werknemers, kan aanleiding geven tot wets-
conflicten.

De Raden wijzen erop dat dienaangaande in de richtlijn een belangrijke bepaling is opgenomen, namelijk artikel 6 waarin staat dat de wetgeving die van toepassing is op de onderhandelingsprocedure (oprichting van de bijzondere onderhandelingsgroep, inhoud van de overeenkomst, duur van de onderhandelingen) in principe de wetgeving is van de lidstaat waar de Europese vennootschap haar statutaire zetel zal hebben.

De Raden constateren eveneens dat de genoemde wet van 23 april 1998 houdende begeleidende maatregelen onder andere de kwestie van het toepasbare recht behandelt. Deze wet stelt regels vast betreffende de wet die van toepassing is op het begrip "zeggenschap uitoefenende onderneming", op de berekening van het aantal tewerkgestelde werknemers, op het begrip "werknemers" en op de aanwijzing van de werknemersvertegenwoordigers alsook wat het statuut van de werknemersvertegenwoordigers betreft.

De Raden vinden dat deze regels *mutatis mutandis* van toepassing moeten zijn op de rol van de werknemers in de Europese vennootschap. Zij vinden evenwel dat passende oplossingen moeten worden uitgewerkt om in de toekomst rekening te kunnen houden met de problematiek van de wetsconflicten in haar geheel.

C. Vertrouwelijke informatie

Artikel 8, eerste lid van de richtlijn bepaalt dat de leden van de bijzondere onderhandelingsgroep en van het vertegenwoordigingsorgaan, alsmede de deskundigen die hen bijstaan, de informatie die hun als vertrouwelijk is verstrekt, niet aan derden bekend mogen maken. Hetzelfde geldt ten aanzien van de werknemersvertegenwoordigers in het kader van een informatie- en raadplegingsprocedure.

Deze verplichting blijft ook gelden na het verstrijken van hun mandaat, ongeacht waar zij zich bevinden.

Krachtens artikel 8, tweede lid bepaalt iedere lidstaat dat, in specifieke gevallen en onder de bij of krachtens de nationale wetgeving vastgestelde voorwaarden en beperkingen, het toezichthoudend of het bestuursorgaan van de op zijn grondgebied gevestigde Europese vennootschap of van een deelnemende vennootschap niet verplicht is tot het verstrekken van inlichtingen van een zodanige aard dat, volgens objectieve criteria, de bekendmaking ervan de Europese vennootschap (of, in voorkomend geval, de deelnemende vennootschap) of haar dochterondernemingen en vestigingen ernstig in hun functioneren zou belemmeren, dan wel hen zou schaden. Deze ontheffing kan worden onderworpen aan de voorafgaande toestemming van een administratieve of rechterlijke instantie.

Artikel 8, vierde lid bepaalt dat, wanneer de lidstaten artikel 8 toepassen, zij voorzien in administratieve of gerechtelijke beroepsprocedures, die de werknemersvertegenwoordigers kunnen instellen als het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese vennootschap of van een deelnemende vennootschap vertrouwelijkheid eist of informatie niet verstrekt.

Deze procedures kunnen regelingen omvatten die bedoeld zijn om de vertrouwelijkheid van de betreffende informatie te garanderen.

De Raden hebben deze bepalingen aandachtig onderzocht.

Op grond van dat onderzoek en rekening houdend met de becommentarissen die dienaangaande naar voren zijn gebracht, zijn de Raden van mening dat aan de bepalingen van de richtlijn met betrekking tot de vertrouwelijke informatie uitvoering kan worden gegeven door in de eerste plaats in het Belgische recht het principe in te schrijven dat het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese vennootschap of van een deelnemende vennootschap gemachtigd is te vragen dat de leden van de bijzondere onderhandelingsgroep, van het vertegenwoordigingsorgaan, de deskundigen die hen bijstaan of de werknemersvertegenwoordigers die informatie krijgen, bepaalde informatie die hun verstrekt is, niet aan derden bekend mogen maken wanneer dit de onderneming ernstig zou kunnen schaden.

Voorts zou bij koninklijk besluit (zoals dat het geval was bij de omzetting van de genoemde richtlijn 94/45/EG van de Raad van 22 september 1994) een lijst moeten worden opgesteld van de informatie die het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese vennootschap of van een deelnemende vennootschap niet moet meedelen omdat zij van een zodanige aard is dat zij, op grond van objectieve criteria, de betrokken ondernemingen ernstig in hun werking zou belemmeren, dan wel hen ernstig zou schaden. Wat de inhoud van deze lijst betreft, stellen de Raden voor dat daarin dezelfde aangelegenheden worden opgenomen als die welke vervat zijn in het koninklijk besluit van 10 augustus 1998 tot uitvoering van de voornoemde wet van 23 april 1998 houdende begeleidende maatregelen, namelijk de punten vermeld in artikel 27 van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden.

Bij onenigheid over de toepassing van de in de twee voorgaande alinea's bedoelde bepalingen, zouden het toezichthoudend of het bestuursorgaan van de Europese vennootschap of van een deelnemende vennootschap en de werknemersvertegenwoordigers de mogelijkheid moeten hebben om bij de arbeidsrechtbank een beroep, zoals in kort geding, in te stellen.

De Raden constateren dienaangaande dat artikel 3 van de genoemde wet van 23 april 1998 houdende diverse bepalingen het beginsel van een dergelijk beroep vaststelt en dat artikel 7 van de genoemde wet van 23 april 1998 houdende begeleidende maatregelen dat beginsel concretiseert door in het Gerechtelijk Wetboek een artikel 587 ter in te voegen. Zij stellen voor dat die regels ook worden toegepast op de Europese vennootschap.

Daar het vanuit juridisch oogpunt niet mogelijk is de genoemde regeling in haar geheel in een collectieve arbeidsovereenkomst op te nemen, stellen de Raden voor dat de regering de nodige initiatieven zou nemen om die regeling door middel van een wet in te voeren, zoals dat het geval was bij de omzetting van de voornoemde richtlijn 94/45/EG van 22 september 1994.

D. Bescherming van de werknemersvertegenwoordigers

Artikel 10 van de richtlijn bepaalt dat de leden van de bijzondere onderhandelingsgroep, de leden van het vertegenwoordigingsorgaan, de werknemersvertegenwoordigers die functies uitoefenen in het kader van de informatie- en raadplegingsprocedure en de werknemersvertegenwoordigers in het toezichthoudend of het bestuursorgaan van een Europese vennootschap die werknemer zijn van de Europese vennootschap, van haar dochterondernemingen of vestigingen of van een deelnemende vennootschap, bij de uitoefening van hun functie eenzelfde bescherming en vergelijkbare waarborgen genieten als werknemersvertegenwoordigers genieten bij of krachtens de nationale wetgeving en/of de praktijk in het land waar zij hun dienstbetrekking hebben.

Volgens de tweede alinea van dat artikel geldt dit in het bijzonder voor het deelnemen aan de vergaderingen van de bijzondere onderhandelingsgroep of van het vertegenwoordigingsorgaan of aan andere vergaderingen in het kader van de overeenkomst of aan vergaderingen van het bestuursorgaan of van het toezichthoudend orgaan en de betaling van het salaris van de leden die werknemer zijn van een deelnemende vennootschap of van de Europese vennootschap of van haar dochterondernemingen of vestigingen, zolang zij van het werk afwezig moeten zijn om hun functie uit te oefenen.

De Raden wijzen erop dat de voornoemde bepalingen mutatis mutandis zijn overgenomen in de artikelen 52 en 53 van de collectieve arbeidsovereenkomst van de Nationale Arbeidsraad tot omzetting van de richtlijn, zoals beschreven in punt II. van dit advies.

In dat kader merken zij op dat onder "dezelfde rechten en bescherming als de leden die de werknemers in de ondernemingsraad vertegenwoordigen", als bedoeld in het voornoemde artikel 53, ook de bescherming tegen arbeidsongevallen moet worden verstaan.

Wat de specifieke ontslagbescherming betreft, wijzen zij er evenwel op dat in de Belgische wetgeving een aantal bijzondere regels van gerechtelijke procedure zijn opgenomen waarvan de toepassing niet bij collectieve arbeidsovereenkomst kan worden opgelegd.

Om elke rechtsonzekerheid te vermijden, stellen de Raden voor dat, wat de ontslagbescherming betreft, in een omzettingswet duidelijk wordt bepaald dat de voornoemde bijzondere procedureregels van toepassing zijn. Die wet zou duidelijk moeten gelden voor de vier categorieën van werknemersvertegenwoordigers, als bedoeld in artikel 10 van de richtlijn. Zij verwijzen dienaangaande naar de voornoemde wet van 23 april 1998 houdende begeleidende maatregelen. Die wet verwijst immers naar de regeling van de wet van 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden, en heeft betrekking op alle categorieën van werknemersvertegenwoordigers die zijn vermeld in richtlijn 94/45/EG van 22 september 1994.

E. Misbruik van procedures

De Raden wijzen erop dat artikel 11 van de richtlijn bepaalt dat de lidstaten maatregelen nemen met inachtneming van het Gemeenschapsrecht om te voorkomen dat de oprichtingsprocedure van een Europese vennootschap wordt misbruikt om aan werknemers rechten met betrekking tot de rol van de werknemers te ontnemen of te ontzeggen.

De Raden verwijzen dienaangaande naar de beschouwingen verderop betreffende toezicht en sancties en zijn van oordeel dat het bestaande wetgevingsapparaat volstaat om de problematiek van het misbruik van procedures te ondervangen.

F. Naleving van de verplichtingen van de richtlijn

Artikel 12, eerste lid van de richtlijn bepaalt dat elke lidstaat erop toeziet dat de leiding van vestigingen van een Europese vennootschap alsmede de toezichthoudende of bestuursorganen van de dochterondernemingen en van de deelnemende vennootschappen die op zijn grondgebied gevestigd zijn, en de werknemersvertegenwoordigers of, in voorkomend geval, de werknemers zelf de in de richtlijn omschreven verplichtingen naleven, ongeacht of de Europese vennootschap haar statutaire zetel al dan niet op zijn grondgebied heeft.

Verder moeten de lidstaten passende maatregelen nemen ingeval de richtlijn niet wordt nageleefd; in het bijzonder moeten zij erop toezien dat er administratieve of gerechtelijke procedures bestaan om de naleving van de uit de richtlijn voortvloeiende verplichtingen te bewerkstelligen.

1. Toezicht en sancties

De Raden vinden dat de wet van 5 december 1968, op grond waarvan de collectieve arbeidsovereenkomst is gesloten, alsook de wet van 1971 betreffende de administratieve geldboeten, voorzien in de nodige administratieve en strafsancties, die van toepassing zijn op alle collectieve arbeidsovereenkomsten zodra zij door de Koning algemeen verbindend zijn verklaard.

Onder voorbehoud van een technische wijziging vanwege de specifieke terminologie van de richtlijn, zoals dat het geval was bij de omzetting van de voormelde richtlijn 94/45/EG van 22 september 1994², zijn de Raden van oordeel dat de voornoemde wetten het probleem van de sancties op afdoende wijze regelen.

Wat het toezicht betreft, vestigen de Raden de aandacht op de respectieve bevoegdheden van de minister van Werk en de minister van Economie.

² De wet van 1968 legt sancties op aan "de werkgevers" terwijl in de richtlijn tot aanvulling van het statuut van de Europese vennootschap met betrekking tot de rol van de werknemers enkel sprake is van "leiding" of "organen".
De voornoemde wet van 23 april 1998 houdende begeleidende maatregelen heeft deze twee wetgevingen in die zin gewijzigd.

Zij zijn van oordeel dat een regeling moet worden getroffen met eerbiediging van de genoemde respectieve bevoegdheden.

2. Gerechtelijke procedure

Er wordt voorgesteld dat de nodige maatregelen worden genomen om de arbeidsrechtbanken in staat te stellen kennis te nemen van alle geschillen betreffende de instelling en de werking van het vertegenwoordigingsorgaan en de informatie- en raadplegingsprocedures.

De Raden constateren dat met betrekking tot de Europese ondernemingsraden en de informatie- en raadplegingsprocedures die ervan in de plaats komen, de voornoemde wet van 23 april 1998 houdende diverse bepalingen in het Gerechtelijk Wetboek een artikel 582, 6° heeft ingevoegd tot regeling van de geschillen betreffende de instelling en de werking ervan. Zij stellen dus voor dat artikel 582 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met een soortgelijke bepaling voor de geschillen betreffende de instelling en de werking van de vertegenwoordigingsorganen en de informatie- en raadplegingsprocedures die ervan in de plaats komen.
